

29. 9. 2016

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Fikce uznání a rozsudek pro uznání

Právní úprava rozsudku pro uznání vydaného na základě fikce uznání žalovaného nároku dle ustanovení § 114b a § 153a občanského soudního řádu obstála v testu ústavnosti, kterému ji podrobilo plénum Ústavního soudu. Ačkoli by se dalo říci, že se tedy v soudní praxi nic nemění, považují za potřebné upozornit na některé zásady a závěry.

Plénu Ústavního soudu předložil návrh na zrušení zmíněné právní úpravy jeho I. senát, a to v souvislosti s rozhodováním o ústavní stížnosti fyzické osoby. Tento senát spatřoval ve fikci uznání nároku zásah do svobody vůle žalovaného, protože ten ve skutečnosti nic neuznal a často dal odporem proti platebnímu rozkazu najevo svůj výslovný nesouhlas se žalobou.

Ve svém nálezu ze dne 31. května 2016 sp. zn. Pl. 13/15 Ústavní soud dospěl k závěru, že svobodná vůle žalovaného není omezena. Žalovaný do vlastních rukou (náhradní doručení je vyloučeno) obdrží od soudu žalobu s výzvou a s řádným poučením. Záleží pouze na něm, zda se žalobě bude bránit a splní zákonem požadované a jemu známé požadavky nebo zda bude pasivní a bránit se nebude vůbec. V případě vážných důvodů bránících žalovanému ve vyjádření postačí k odvrácení (alespoň dočasně) vydání rozsudku pro uznání tyto důvody soudu sdělit. Žalovaný tak má svobodnou vůli konat nebo nekonat.

Hlavním důvodem pro zamítnutí návrhu na zrušení napadených ustanovení byla možnost jejich ústavně konformního výkladu. Obecné soudy za posledních patnáct let vydaly nejspíše již stovky tisíc takových rozsudků pro uznání. Ústavní soud řešil asi sto ústavních stížností proti těmto rozsudkům. Zasáhnout však musel pouze ve čtyřech případech, kdy obecné soudy porušily ústavně zaručená práva žalovaných. Ve všech ostatních případech Ústavní soud na postupu obecných soudů nic protiústavního neshledal. Obecné soudy tedy dokáží aplikovat napadená ustanovení ústavně souladným způsobem a případné excesy jsou napraveny v odvolacím či dovolacím řízení. Opakovaně se (byť v senátním rozhodování) zabýval i samotnou povahou napadeného institutu a neshledal u něj důvody k pochybnostem o jeho ústavní konformitě. Ani Evropský soud pro lidská práva neshledal, že by byl v rozporu s Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod.

Ústavní soud v citovaném nálezu konstatoval, že označení napadeného institutu není právě nejvhodnější. Konstruuje se zde stav, který není, resp. nemusí být v souladu se skutečností, protože žalovaný nárok výslovně neuznal. Podstatnější než sama fikce uznání je však důsledek pasivity žalovaného. Pro větší důvěryhodnost rozsudku pro uznání však bude jistě namístě, pokud obecné soudy v odůvodnění jasně vysvětlí, že hlavním důvodem prohry žalovaného je jeho pasivita a nikoli to, že nárok uznal. Celkově musí obecné soudy při posuzování splnění podmínek pro vydání rozsudku pro uznání postupovat velmi uvážlivě, aby nedošlo k porušení práva na spravedlivý proces žalovaného jen pro jeho nezkušenost či neschopnost zajistit si právní pomoc.

Text nálezu sp. zn. Pl. ÚS 13/15 včetně disentů je [dostupný zde](#) (452 KB, PDF).

JUDr. Tomáš Lichovník,
soudce Ústavního soudu

Judikát byl publikován v rámci vydání EPRAVO.CZ Digital - červen 2016.

Nové číslo **EPRAVO.CZ Digital** si můžete stáhnout **ZDARMA** na **App Store**, **Google Play** a **Windows Store**, a to přímo z Vašeho tabletu či chytrého telefonu. Pokud máte již aplikaci staženou, postačí si stáhnout pouze nové vydání. Využít můžete také webový archiv starších čísel na adrese tablet.epravo.cz.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Smluvní autonomie vs. ochrana slabší strany v moderním kontraktačním právu](#)
- [Reklamace vad stavby](#)
- [Časté právní mýty o kamerách na pracovišti](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [10 otázek pro ... Michala Pálinkáse](#)
- [Souhrn významných událostí ze světa práva](#)
- [Hodnotící dotazníky jako obchodní sdělení v kontrolním plánu ÚOOÚ pro rok 2026](#)

- [Implementace směrnice o transparentnosti odměňování v České republice](#)
- [Když zaměstnanec daruje krevní plazmu](#)
- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Oceňování nemovitosti a přiměřená náhrada při zrušení spoluvlastnictví](#)